

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ 2021

Β΄ ΦΑΣΗ

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Ημερομηνία: Σάββατο 8 Μαΐου 2021

Διάρκεια εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίου Υπέρ Μαντιθέου § 9-11

[9] Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὧ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

[10] Ἐγὼ γὰρ πρῶτον μὲν, οὐσίας μοι οὐ πολλῆς καταλειφθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τὰς τῆς πόλεως, δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα ἐπίδους τριάκοντα μνᾶς ἑκατέρω, πρὸς τὸν ἀδελφὸν δ' οὕτως ἐνειμάμην ὥστ' ἐκεῖνον πλέον ὁμολογεῖν ἔχειν ἐμοῦ τῶν πατρῶων, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας οὕτως βεβίωκα ὥστε μηδεπώποτε μοι μηδὲ πρὸς ἓνα μηδὲν ἔγκλημα γενέσθαι.

[11] καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτως διώκηκα· περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι μέγιστον ἠγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπιεικείας, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθέ μοι διαφόρους ὄντας, καὶ πλεῖστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευδομένους. καίτοι δῆλον ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν, οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ.

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ

B1. Να γράψετε στο φύλλο απαντήσεων την αρίθμηση των παρακάτω φράσεων και δίπλα σε κάθε αριθμό τη λέξη **Σωστό**, αν η φράση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η φράση είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο:

1. Με τη φράση «*Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν*» ο Μαντίθεος υποστηρίζει ότι όσα ανέφερε ήδη για την ανασκευή της κατηγορίας, ότι δηλαδή *μετέσχε τῆς τότε πολιτείας* και ότι *ἵππευεν ἐπὶ τῶν Τριάκοντα*, δεν επαρκούν και πρέπει να πει περισσότερα.
2. «*ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι*»: ο Μαντίθεος υποστηρίζει ότι στους άλλους δικαστικούς αγώνες (εκτός δοκιμασίας) αρμόζει να απολογείται κανείς μόνο για τις ίδιες τις κατηγορίες.

3. Με τη φράση «*ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαὺν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων*»: Ο Μαντίθεος προσπαθεῖ να πείσει τους δικαστές να τον ακούσουν, κερδίζοντας την εύνοιά τους, καθώς ισχυρίζεται ότι θα είναι σύντομος και δεν θα τους κουράσει.
4. «*Ἐγὼ γὰρ πρῶτον μὲν, οὐσίας μοι οὐ πολλῆς καταλειφθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τὰς τῆς πόλεως*»: στον Μαντίθεο κληροδοτήθηκε μικρή περιουσία εξαιτίας των συμφορών που είχε υποστεί μόνο ο πατέρας του.
5. «*δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα ἐπιδούς τριάκοντα μνᾶς ἑκατέρᾳ, πρὸς τὸν ἀδελφὸν δ' οὕτως ἐνειμάμην ὥστ' ἐκείνον πλέον ὁμολογεῖν ἔχειν ἐμοῦ τῶν πατέρων*»: ο Μαντίθεος πάντρεψε τις αδερφές του δίνοντας στην καθεμιά ως προίκα τριάντα μνες και μοιράστηκε την πατρική περιουσία με τον αδερφό του παίρνοντας ίσο μερίδιο από αυτήν.
6. «*ὥστε μηδεπώποτε μοι μηδὲ πρὸς ἓνα μηδὲν ἔγκλημα γενέσθαι*»: ο Μαντίθεος υποστηρίζει ότι είχε άριστες σχέσεις με τους συμπολίτες του.
7. «*περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι μέγιστον ἠγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπιεικειᾶς, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι*»: ο Μαντίθεος θεωρεῖ μέγιστη απόδειξη της εντιμότητας και κοσμιότητας του τις κακολογίες και τα ψεύδη των νέων που συχνάζουν σε κακόφημα μέρη.
8. «*ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθὲ μοι διαφόρους ὄντας*»: ο Μαντίθεος ἔχει τις ίδιες συνήθειες διασκέδασης με τους νέους της ηλικίας του.
9. «*καὶ πλεῖστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευδομένους*»: οι αντίπαλοι του Μαντίθεου διαδίδουν πάρα πολλές ψευδείς φήμες για τον ίδιο και λένε ψέματα.
10. «*καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτως διώκηκα' περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι μέγιστον ἠγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπιεικειᾶς ...*»: ο Μαντίθεος στην παράγραφο 11 μιλάει για το δημόσιο βίο του.

Μονάδες 10

- B2.** Ποιος είναι ο λειτουργικός ρόλος της παραγράφου 9 ως προς την τάξη/δομή του λόγου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 10

- B3.** Να επισημάνετε ποια συμπεριφορά επέδειξε ο Μαντίθεος στην ιδιωτική και δημόσια ζωή του, σύμφωνα με όσα αναφέρει ο ίδιος, και να εξηγήσετε γιατί επιλέγει να κάνει λόγο για αυτήν στην απολογία του.

Μονάδες 10

- B4.** Στο παρακάτω απόσπασμα από τον «**Αεροπαγειτικό**» ο Ισοκράτης αναφέρεται στις συνήθειες της νεολαίας της εποχής του συγκρίνοντάς τες με το παρελθόν. Να συσχετίσετε το απόσπασμα με όσα αναφέρει ο Μαντίθεος στη φράση «*ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι*» και να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

α) Ποιες πληροφορίες σχετικά με τη συμπεριφορά των νεαρών Αθηναίων δίνονται τόσο στο απόσπασμα από το λόγο του Μαντίθεου όσο και από το παράλληλο κείμενο; Συγκλίνουν ή αποκλίνουν; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

β) Ποια στάση τηρεί ο Μαντίθεος και ποια ο Ισοκράτης σχετικά με τις συνήθειες των νέων της εποχής τους και τι επιδιώκει ο καθένας με την αναφορά του σε αυτές;

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Όπου δηλαδή δεν υπάρχει καμία αρχή που να επιτηρεί και να περιστέλλει την αδικία και την πονηρία, ούτε και οι κρίσεις περί αυτών είναι ακριβοδίκαιες, στις πολιτείες αυτές διαφθείρονται και οι πιο αγαθές φύσεις· όπου όμως δεν είναι εύκολο να διαφύγουν εκείνοι που αδικούν, ούτε και αν καταγγεληθεί η αδικία τους, είναι δυνατόν να αθωωθούν, εκεί δεν έχει καμιά θέση η κακοήθεια των ανθρώπων. Επειδή λοιπόν εκείνοι γνώριζαν καλά αυτά τα πράγματα, και με τους δύο τρόπους συγκρατούσαν τους πολίτες, και με την τιμωρία που όριζαν οι νόμοι και με το ενδιαφέρον που έδειχναν για τους πολίτες. Διότι όχι μόνον ήταν δύσκολο να τους διαφύγουν εκείνοι που αδίκησαν άλλους πολίτες, αλλά προαισθάνονταν ακόμη και εκείνους που είχαν τη διάθεση να περιπέσουν σε αδίκημα. Έτσι οι νεώτεροι δεν σύχναζαν στα κυβευτήρια ούτε στις συγκεντρώσεις των αυλητριδών ούτε και στα παρόμοια, όπου σήμερα περνούν όλη την ημέρα τους οι σημερινοί νέοι, αλλά αφιερώνονταν με την ψυχή τους στο επάγγελμα που είχε καθένας και εθαύμαζαν και ζήλευαν εκείνους που είχαν εξαιρετικήν επίδοση σ' αυτό κι' έτσι απέφευγαν την αγορά, ώστε και αν καμιά φορά ήταν αναγκασμένοι να περάσουν απ' αυτή, φαίνονταν καθαρά ότι το έκαναν αυτό με μεγάλη ντροπή και συστολή. Το να φέρνουν αντιλογίες ή να περιπαίζουν τους μεγαλύτερους των το θεωρούσαν πολύ φοβερώτερο απ' ότι νομίζουν σήμερα το να στενοχωρήσουν τους γονείς των με την κακή τους διαγωγή. Ύστερα δεν ετολμούσε κανείς, μα ούτε και ο πιο ελαστικός υπηρέτης, να φάει ή να πιει στο καπηλειό. Γιατί φρόντιζαν πάντα να καμαρώνουν για την τακτική τους και να μη θεωρούνται από κανένα «βωμολόχοι»· και τέλος τους ευτράπελους τύπους και αυτούς που είχαν τη δύναμη να ειρωνεύονται τους άλλους, που σήμερα τους νομίζουν πνευματώδεις, εκείνοι τους εθεωρούσαν αδικημένους, από τη φύση. Δεν πρέπει βέβαια να νομίζει κανείς, ότι εγώ τηρώ στάση εχθρική προς τη σημερινή νεολαία, γιατί επί τέλους δεν έχω τη γνώμη ότι αυτή είναι η αιτία της σημερινής κατάντιας, αντιθέτως είμαι βέβαιος ότι οι περισσότεροι από τους σημερινούς νέους θλίβονται για τη σημερινή κατάπτωση των ηθών, η οποία τους παρασύρει στην ακολασία και στη διαφθορά. Ώστε δεν βλέπω για ποιο λόγο να κατακρίνω τους νέους και όχι εκείνους που λίγα χρόνια πριν από την εποχή μας διοικούσαν την πολιτεία. Γιατί αυτοί ακριβώς είναι οι ένοχοι που παρακίνησαν τους νέους στην παρέκκλιση από το σωστό δρόμο και που ταπείνωσαν τη δύναμη της βουλής.

Μονάδες 10

- B5.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις και δίπλα σε αυτόν να συμπληρώσετε τις λέξεις που λείπουν, ώστε να αποδίδεται σωστά το περιεχόμενό τους:
1. Ο ..... διατύπωσε την άποψη ότι για κάθε ζήτημα υπάρχουν δύο λόγοι αντίθετοι μεταξύ τους και συγχρόνως εξίσου αληθινοί (δισοοί λόγοι).
  2. Οι ..... λόγοι είναι πολιτικοί λόγοι που εκφωνούνται στις συνελεύσεις του λαού παρέχοντας συμβουλές για το μέλλον.
  3. Στην Αθήνα οι πολιτικές αγορεύσεις γίνονταν ενώπιον της .....
  4. Οι ..... ήταν έμπειροι δικανικοί ρήτορες που έγραφαν τα κείμενα των λόγων τα οποία οι διάδικοι απάγγελαν στο δικαστήριο.
  5. Ο ..... ήταν ο πιο σημαντικός εκπρόσωπος του επιδεικτικού γένους.
  6. Στη ..... ο αγορητής εκθέτει τα σχετικά με το θέμα γεγονότα τα οποία κρίνει ότι είναι άγνωστα στον αναγνώστη είτε ανεπαρκώς ή εσφαλμένως γνωστά.
  7. Το ουσιαστικότερο μέρος του ρητορικού λόγου είναι η .....
  8. Οι νόμοι, μαρτυρικές καταθέσεις όρκοι και έγγραφα είναι ..... αποδείξεις.
  9. Τα ενθυμήματα, τα παραδείγματα, οι γνώμες, τα ήθη, τα πάθη είναι ..... αποδείξεις.
  10. Η ανάμνηση που επιτυγχάνεται με μια συντομότητα ανακεφαλαίωση των βασικών θέσεων του λόγου επιδιώκεται στον .....

Μονάδες 10

- B6.** Να συνδέσετε τις λέξεις του κειμένου που δίνονται στη στήλη Α με τις ετυμολογικά συγγενείς τους της νέας ελληνικής στη στήλη Β.

Α	Β
1. λέγειν 2. διδόναι 3. καταλειφθείσης 4. ένειμάμην 5. γενέσθαι 6. εἶναι	i. προδότης ii. περιουσία iii. υπόλοιπο iv. αστυνομία v. γενέθλια vi. νεογνό vii. νέμεση viii. ρήτρα ix. δωροθέτης x. λιποτάκτης

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας «Κατά Επικράτους»

Ο Επικράτης ήταν Αθηναίος και παραπέμφθηκε σε δίκη, διότι δωροδοκούμενος δεν εκτέλεσε καλά τα καθήκοντά του ως μέλος πρεσβείας στην Περσία και διότι είχε γίνει αίτιος πολλών συμφορών σε βάρος της πόλης, καθώς επέτρεπε τους άρχοντες να ιδιοποιούνται δημόσιο χρήμα λαμβάνοντας ο ίδιος δώρα ως αντάλλαγμα. Ο δήμος καταδίκασε τον Επικράτη και τους συμπρεσβευτές του σε θάνατο και η δίκη έγινε το 389 π. Χ. σε δικαστήριο της Ηλιαίας με προέδρους τους θεσμοθέτες.

Νῦν τοίνυν, ὧ ἄνδρες δικασταί, παράδειγμα ποιήσατε τοῖς ἄλλοις δικαίοις εἶναι, παρὰ τούτων δίκην λαβόντες. Ἦκουσι δὲ πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες οὐχ ἡμῶν ἀκροασόμενοι, ἀλλ' ὑμᾶς εἰσόμενοι ἦντινα γνώμην περὶ τῶν ἀδικούντων ἔξετε. Ὡστ' εἰ μὲν ἀποψηφιεῖσθε τούτων, οὐδὲν δεινὸν δόξει αὐτοῖς εἶναι ὑμᾶς ἐξαπατήσαντας ἐκ τῶν ὑμετέρων ὠφελεῖσθαι· ἐὰν δὲ καταψηφισάμενοι θανάτου τιμήσητε, τῇ αὐτῇ ψήφῳ τούτε ἄλλους κοσμιωτέρους ποιήσετε ἢ νῦν εἰσι, καὶ παρὰ τούτων δίκην εἰληφότες ἔσεσθε. Ἦγοῦμαι δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδ' εἰ μὴ προθέντες αὐτοῖς κρίσιν, ἢ ἀπολογουμένων μὴ ἐθέλησαντες ἀκοῦσαι, καταψηφισάμενοι τῶν ἐσχάτων τιμήσατε, οὐκ ἂν ἀκρίτους αὐτούς ἀπολωλέναι, ἀλλὰ τὴν προσήκουσαν δίκην δεδωκέναι. οὐ γὰρ οὗτοι ἄκριτοὶ εἰσι, περὶ ὧν ἂν ὑμεῖς εἰδότες τὰ πραχθέντα ψηφίσησθε, ἀλλ' οἵτινες ἂν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διαβληθέντες περὶ ὧν ὑμεῖς μὴ ἴστε, ἀκροάσεως μὴ τύχῃσι. τούτων δὲ τὰ μὲν πράγματα κατηγορεῖ, ἡμεῖς δὲ καταμαρτυροῦμεν· καὶ οὐ τοῦτο δέδοικα, ὡς ἐὰν ἀκροᾶσθε αὐτῶν ἀποψηφιεῖσθε· ἀλλ' οὐκ ἂν ἡγοῦμαι αὐτούς δίκην ἀξίαν δεδωκέναι, εἰ ἀκροασάμενοι αὐτῶν καταψηφίσησθε.

Λεξιλόγιο

δίκην λαμβάνω: τιμωρῶ

προτίθημι κρίσιν τινί: φέρνω κάποιον στα δικαστήρια, εισάγω κάποιον σε δίκη

τιμῶ τινά τῶν ἐσχάτων: καταδικάζω κάποιον σε θάνατο, επιβάλλω την ποινή του θανάτου

ἀκροάσεως τυγχάνω: μου δίνεται η δυνατότητα να απολογηθῶ

Δ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιο σας τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος: «**Νῦν τοίνυν... ἐκ τῶν ὑμετέρων ὠφελεῖσθαι**»

Μονάδες 10

Γ2. Για ποιο λόγο ο Λυσίας πιστεύει ότι θα πρέπει να τιμωρηθούν οι ένοχοι με την εσχάτη των ποινών;

Μονάδες 10

Γ3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τους παρακάτω πίνακες. Στα κενά του πρώτου πίνακα να συμπληρώσετε τους τύπους που ζητούνται. Στα κενά του δεύτερου πίνακα να σχηματίσετε τα επιρρήματα των επιθέτων που σας δίνονται στον πρώτο πίνακα και στους τρεις βαθμούς.

ΕΠΙΘΕΤΑ		
Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
δικαίους		
	κοσμιωτέρους	

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ		
Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός

Μονάδες 5

Γ3.β. «Ὡστ' εἰ μὲν ἀποψηφιείσθε τούτων, οὐδὲν δεινὸν δόξει αὐτοῖς εἶναι ὑμᾶς ἐξαπατήσαντας ἐκ τῶν ὑμετέρων ὠφελείσθαι· ἐὰν δὲ καταψηφισάμενοι θανάτου τιμήσητε, τῇ αὐτῇ ψήφῳ τοὺς τε ἄλλους κοσμιωτέρους ποιήσετε ἢ νῦν εἰσι, καὶ παρὰ τούτων δίκην εἰληφότες ἔσεσθε.»: Στην παραπάνω περίοδο λόγου να βρείτε όλα τα ρήματα που βρίσκονται στο μέλλοντα και να τα μεταφέρετε στον αντίστοιχο τύπο του ενεστώτα.

Μονάδες 2

Γ3.γ. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθέναν από τους παρακάτω τύπους:

κρίσιν: κλητική ενικού αριθμού

οἴτινες: δοτική πληθυντικού ουδετέρου γένους

εἰδότες: απαρέμφατο του ίδιου χρόνου

πάντες: γενική πληθυντικού αρσενικού γένους

ἀξίαν: ονομαστική πληθυντικού στο ίδιο γένος

ψήφῳ: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

Μονάδες 3

Γ4.α. Να γίνει πλήρης συντακτική ανάλυση των υπογραμμισμένων όρων του κειμένου: **ἡμῶν, περὶ τῶν ἀδικούντων, θανάτου, τῇ αὐτῇ, κοσμιωτέρους.**

Μονάδες 5

Γ4.β. «ού γὰρ οὔτοι ἄκριτοί εἰσι, περὶ ὧν ἂν ὑμεῖς εἰδότες τὰ πραχθέντα ψηφίσησθε, ἀλλ' οἷτινες ἂν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διαβληθέντες περὶ ὧν ὑμεῖς μὴ ἴστε, ἀκροάσεως μὴ τύχωσι. [...] ἀλλ' οὐκ ἂν ἠγοῦμαι αὐτοὺς δίκην ἀξίαν δεδωκέναι, εἰ ἀκροασάμενοι αὐτῶν καταψηφίσαισθε.»· Στην παραπάνω περίοδο λόγου να βρείτε τα υποκείμενα όλων των μετοχών.

Μονάδες 2

Γ4.γ. «Ἦκουσι δὲ πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες οὐχ ἡμῶν ἀκροασόμενοι, ἀλλ' ὑμᾶς εἰσόμενοι ἦντινα γνώμην περὶ τῶν ἀδικούντων ἔξετε.»· Να χαρακτηρίσετε το είδος των προτάσεων στην παραπάνω περίοδο λόγου (1,5 μονάδες). Για τη δευτερεύουσα πρόταση να γράψετε τον τρόπο εισαγωγής, εκφοράς και το συντακτικό της ρόλο (1,5 μονάδες).

Μονάδες 3

Καλή επιτυχία!